

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Арістова Н.О.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів
та природокористування України*

САМОСТІЙНА РОБОТА У ХОДІ СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Проблема наукової організації самостійної роботи майбутніх перекладачів є особливо актуальною для сучасної вищої професійної освіти, так як їй відводиться особлива роль в якісній підготовці всебічно розвинених кадрів у сфері перекладу: становлення особистості студента як суб'єкта майбутньої професійної діяльності, готового до саморозвитку й самовдосконалення.

Становлення професійної суб'єктності майбутніх перекладачів неможливо без застосування самостійної роботи, в процесі виконання якої студенти вчаться самостійно здобувати необхідні знання, самостійно орієнтуватися в інформаційному потоці, науково аргументувати сформовані переконання з певного питання та використовувати набуті знання у майбутній практичній діяльності.

Значне місце серед наукових досліджень сучасних українських та зарубіжних вчених посідають питання сутності та структури процесу самостійної роботи студентів, організації самостійної роботи у вищих навчальних закладах, пошуку різних підходів щодо класифікації самостійної роботи, визначення ефективних методів її реалізації у ході навчально-пізнавальної діяльності (А. Алексюк, Ю. Бабанський, О. Биконя, А. Вербицький, О. Гаврилюк, В. Євдокимов, І. Зимня, А. Капська, Л. Онучак, Л. Панова, П. Підкасистий, Т. Ясакова). У той же час визначення критеріїв організації самостійної роботи та систематизування класифікацій організації самостійної роботи у ході становлення професійної суб'єктності майбутніх перекладачів у вищих непрофільних навчальних закладах України потребує подальшого розвитку.

Теоретичний аналіз результатів наукових досліджень свідчить про те, що впровадження самостійної роботи у навчальний процес вищих

непрофільних навчальних закладів, які здійснюють професійну підготовку майбутніх перекладачів, базується на основі відібраних певним чином принципів, суттєвою ознакою яких є їх комплексність і одночасне втілення у практику вищих навчальних закладів України, а саме: доступності, індивідуалізації навчання, професійної спрямованості, варіативності, автентичності навчання, розвивального навчання [2].

Процес організації самостійної роботи студентів вищої школи, який носить складний і суперечливий характер, потребує чітких вказівок викладачів, їхньої безпосередньої допомоги; чіткого визначення обсягу навчального матеріалу; методичних вказівок та рекомендацій щодо організації самостійної роботи, перевірки ходу виконання самостійної роботи, систематичний контроль за діяльністю студентів з боку викладача, який дозволяє сформувати у студентів навичок самостійної творчої діяльності. Слід додати, що на ефективність організації самостійної роботи студентів впливають наступні педагогічні фактори, а саме: моделювання, організація різних видів професійної практики студентів, стимулювання, врахування особистісних якостей студентів, оскільки без здатності аналітично мислити та вибагливості до себе неможливо очікувати продуктивної самостійної роботи [8, с. 4].

Хоча, вчені єдині в думці про те, що від правильної організації самостійної роботи студентів багато в чому залежить ефективність навчального процесу, у сучасній дидактиці відсутня єдина думка щодо визначення сутності самостійної роботи та класифікацій видів самостійної роботи.

Так, внаслідок відсутності єдиного трактування поняття «самостійна робота» її відносять до:

- 1) форми організації навчання [12];
- 2) засобу навчання [3; 11; 12];
- 3) виду навчальної діяльності [3; 4; 7];
- 4) методу навчання [9].

Для цілеспрямованого формування у студентів потреб в усвідомленій самоосвіті, в самореалізації, в прагненні придбати високий професіоналізм дуже важливим видається систематизація самостійної роботи. Теоретичний аналіз результатів наукових досліджень дозволяє констатувати існування різних підходів щодо класифікації видів самостійної роботи студентів, через різні точки зору щодо критеріїв її організації. Найпоширеніші з них:

- 1) відповідно до характеру управління і контролю за ходом виконання самостійної роботи [1; 5];
- 2) залежно від способу виконання завдань [1; 5];

- 3) залежно від кількості учасників [1; 5];
- 4) залежно від типу пізнавальної діяльності [3];
- 5) залежно від міста та часу проведення самотійної роботи [3];
- 6) залежно від змісту та способу подання інформації [10];
- 7) за джерелом знань [3];
- 8) за формою організації навчальної діяльності [6];
- 9) за дидактичною метою [3].

Отже, викладені підходи щодо класифікації самотійної роботи студентів, виявлені у ході проведеного теоретичного аналізу, а також ті що залишилися поза нашою увагою, мають своїх послідовників. Це підтверджується аналізом робіт іноземних та вітчизняних вчених. Детальне вивчення структури процесу самотійної роботи майбутніх перекладачів, організації самотійної роботи у вищих непрофільних навчальних закладах, визначення ефективних методів її реалізації у ході навчально-пізнавальної діяльності виступає ефективним засобом формування самотійності, мобільності, творчого потенціалу та становлення професійної суб'єктності майбутніх перекладачів.

Список використаних джерел:

1. Биконя О. П. Форми та види самотійної поза аудиторної роботи з англійської мови в економічному вищому навчальному закладі // Теоретичні питання культури, освіти і виховання. – К., 2012. – В. 45. – С. 90-93.
2. Галузинський В. Педагогіка: теорія та історія // Київ, 1995. – 237 с.
3. Грицюк Л., Сірук М. Організація самотійної роботи студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/1010/3/Gritsyuk.pdf>.
4. Єсипов Б. Самостоятельная работа учащихся на уроках // Москва, 1961. – 239 с.
5. Задорожна І. Організація самотійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки // Тернопіль, 2011. – 414 с.
6. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2984-14/page3>. – Назва з екрану.
7. Зимняя И. Психология обучения неродному языку // Москва, 1989. – 219 с.
8. Капська А. Організація самотійної роботи студентів у світлі вимог Болонської системи // Соціалізація особистості. Том XXIX. Київ, 2007. – С. 3-11.
9. Крысько В. Психология и педагогика // Москва, 2006. – 368 с.
10. Онучак Л. Педагогічні умови організації самотійної поза аудиторної роботи студентів економічних спеціальностей // Київ, 2002. – 202 с.
11. Пидкасистый П. Самостоятельная познавательная деятельность школьников в обучении. Москва // 1980. – 240 с.
12. Шамова Т. Активизация учения школьников // Москва, 1982. – 208 с.